

AZ ROMAN

Orhan Duru

Öykü Baş karakter Yazar, Kıyak Otel'de asistanı Burak ile yaşadıklarını anlatır. Şüpheli ve gerçeküstü yaklaşımlarla gerçek yaşamı ve düşleri birbirine karıştırır. Otelde veya otel çevresinde karşılaştığı karakterlerin ajan olabileceklerini düşünerek onlardan korkar, hatta bu korkular onu, kendi odasında yatağından çıkarak tuvalete bile gidemeyecek durumlara getirir. Geçmiş hayat deneyimleri, yazar tarafından unutulur veya önemli yerlerinde kopmalar meydana gelir. Fakat, ansızın önemli bir detay ortaya çıkabilecektir. Belleğini yitirme ve alzheimer korkusu yazarı esir alır.

Yazar için Kıyak Otel'de en zorlayıcı olan, odaya gelen hayaletlerdir. Zaman zaman bir çocuk kılığına giren hayaletler, yazardaki ruh haline göre saldırganlaşabilirler. Okuduğu bir kitaptan doneler veya kopuk bir anı hayaleler ile savaşmada yazara yardımcı olacaklardır.

Kafasındaki bazı enstantaneler yazarın belleğinin hala sağlam olduğuna ilişkin imgelerle görünseler de, istenmeyen bilgiler O'nu rahatsız etmektedir. Ayrıca, belleği dolduran, salt yer kaplayan şeylerin usa faydası var mıdır? Ancak, yazarın devinimlerini izleyenler, düşüncesine girdikleri şahısların isteğine bakmaksızın geldikleri yerde tutunacaklardır. Bellek konusu aslında tamamen bir muammadır, geriye kuvvetli ve hızlı gider ama ileriye doğru neden zayıflar?

Yazarı Kıyak Otel'deki odasında rahatsız edenlerin arasında uzaylılar da vardır. Uzaylılar mütemadiyen takiptedir. Hatta, onlar yaptıkları kanıtlamak istercesine, yazarın odasına taşlardan anılar bırakmaktadırlar. Odada uzun zamandır yer işgal eden hayalet bir de pilot mevcuttur. Bu pilot bir savaş pilotu değildir, pamuk tarlasını ilaçlamaya gelmiş bir uçağın görevlisidir.

Yazar soyut düşüncenin nasıl bireyin düşüncesinin ürünü olabildiğini geniş olarak betimler. Özellikle kendisi gibi yazarlığı seçmiş insanların meslektaşları ile olan iletişimlerini, bakış açılarını gözlemler. Ancak, Kıyak Otel'de kocasıyla bulunan Perihan'ın hayalet pilot ile yaşadığı platonik aşk kendisini rahatsız edecektir. Odanın her yerinden gelen sesler ve fısıltılar sıkıntı yaratır. Kedilerin de odaya doluşması, takip edenlerin arasına onların katılması ilginçtir.

Yazar temelde eski ve yeni arasında mukayese yapmaktadır. Esasında sevmediği, kendisini rahatsız eden hızlı ve pervasız gelen "yeni" dir. Her şeyi hep eski, ilk tanıdığı hali ile görmek ister. Değişimler ve dönüşümler her zaman iyiye doğru olmamaktadır hayatta. sorguladığı bir diğer unsur da aidiyet duygusudur. Aitlik veya bulunduğu yere ait olamama, kendisinde gidip gelen bir ruh haline neden olur. Kıyak Otel'e birden başhekim katılır, bazı şeylere izin vermez. Tuvalete gidememe korkusu, en nihayetinde yazarda ürolojik bir sıkıntı olarak belirir. Aslında bu otel bir hastane, kalanlar hastalar mıdır?

Tema

Sorgulama Kişiler her şeyi tek bir yönlü değil, farklı bakış açılarıyla değerlendirmelidir.

Hayat Sevinci İnsan yaşadığı zor zamanları bile eğlenceli hale getirebilir.

Mükemmeliyetçilik, Öz Kavramı Sade ve az olanlarda iyi olabilir.

Kişiler

Yazar Hastahaneye yatmak zorunda kaldığında, odasını bir otel odası olarak betimleyen, zamana ve güncel olaylara alaycı ve sorgulayıcı yaklaşan baş karakterdir.

Asistan Burak Yazarın kendi asistanıdır, romanda yine asistanlık ederek yer alır.

Perihan Kıyak Otel sakini.

Şaziye Hanım Ressam.

Oktay Bey Yazarın bahçede gezerken karşılaştığı, atom fizikçisi karısıyla atom bombası imalatı yapan, Kuzey Korelilere ya da Güney Pakistan'a gizli bilgi akışı sağlayan, CIA ve Alman ajanları tarafından uğraşılan adam.

Karaderili Fatma Hanım Yazar küçükken sıtma olduğunda, O'nu okuyarak iyileştiren hoca.

Burhan Bey Kıyak Otel sakini Perihan Hanım'ın kocası.

Necmi Almanya'dan yazarı sağaltmak üzere gelmiş olan küratör. (yazarın düşüncesinde)

Bahçevan Mevlüt Yazarın bahçesini düzenleyen görevli.

Lütfi Fotoğrafçı.

Doktor Erdoğan 85 yaşındaki doktordur, doğal ve sağlıklı yaşam hakkında yazara tavsiyelerde bulunur.

Başhekim Hastahanenin başhekimisi.

Hayalet Pilot Yazarın odasını sık sık ziyaret eden istenmeyen misafirdir, yazar O'nun aslen bir savaş pilotu değil de, pamuk tarlası ilaçlayan bir uçağın pilotu olduğunu kurmuştur.

Yazar Açık

Karakter Kıyak Otel diye tanımladığı, aslen bir hastanede olduğu sonradan anlaşılan yazar mükemmeliyetçi karakteri ile hayatının ilk ve tek romanını yazma arzusundadır. Ancak, az ve özün daha doyurucu olduğunu savunur. Odasında düşsel kurgulamaları ile boğuşmaktadır. Paranoyakça, şaşkın ve korkak yaklaşımları, çevresinde hep yabancıların, ajanların, hayaletlerin, hayali pilotun, kedilerin olduğunu düşündürür kendisine. Zaman ve mekan arasındaki yabancılik duygusu ve aidiyet paradoksu sorgulama yapmasına, şaşkınlaşmadına kendi mekanlarında gizlenmesine yol açar. Gerçek arayışı ve karamsar yapısı hem kendisi, hem de çevresi açısından bunalıcıdır.

Aktiviteler Yazar, mütemadiyen yazamasa da, hep roman yazmak istemektedir. Asistanı Burak ile özellikle roman yazmayı düşler. Sadece kitabıyla, romanıyla alakalı çalışmalar içinde olmayı planlar. Zaman zaman Burak ile pazara giderler. Sosyal ve kültürel olaylar ile ilgili araştırma yapar. Perihan ile Drey Ali'nin kahvesinde kahve içmeyi, şehri gezmeyi, kiliselere, bienallere gitmeyi sever. Değerli taşları incelemekten keyif alır. Zaman zaman bahçeye inip doğayı incelemekten hoşlanır.

ÖRNEK ANILAR

Korkak/ Belirsiz Yazarın çoğunlukla belirsiz ortamlarda hissettiği korkaklık kendisini rahatsız eder. "Kendimi gece karanlıkta hiç tanımadığım bir evde buldum. Yabancı bir ortamda gibiydim. Kıpırdamak istemiyordum. Fısıltılar geliyordu yan odadan. Bir kadın sesi duyar gibi oldum. Emin değildim. Hiçbir şeyden emin değildim. Birtakım gölgeler oluşuyordu. İçinde bulunduğum ve tanımadığım bu evin uzak bir köşesinde bir kadın vardı belki de. En iyisi hiç kıpırdamadan durmak ve beklemek diye düşündüm. Tedirginleşiyordum, korkuyordum da. Şimdi ayağa kalksam, tuvalete gitsem, sesini duyar gibi olduğum o kadınla karşılaşsam. Ne olurdu ? Bir çığlık duyabilirdim. Bu çığlık beni daha da korkutabilir, iyice ne yapacağımı bilmez bir halde gelip panikleyebilirdim."

Yabancılik Kaosu Yazar, bulunduğu ortamda sürekli yabancılik hissi ile mücadele halindedir. "Uzaktan bir kapı açılıp kapandı. Ben hiç kıpırdamadım. Biraz sonra geri geldi, odaya girdi. Ürktüm. Yüzümü görmesin diye kafamı yorganın altına soktum. Odamdan gidinceye kadar hiç ses çıkarmadan saklandım yorganın altında. Kimdi bu kadın ? Neden aynı evin içindeydik. O da benim gibi yoğun bir yabancılik duygusu içinde miydi bu evde. Anlıyanıyordum. Bir süre sonra yorganın altından çıktım. Kadın yoktu. Nereye kaybolmuştu?"

Şaşkın/ Depresif Yazar, düşsel dünyasında kurguladığı kahramanların depresif tezahürü içinde şaşkınlıkları ile boğuşmaktadır. "Etekli kadının bir anda ortadan nasıl kaybolduğunu düşünüyordum. Belki de tuvalete gitmişti. Bu durumda ben de tuvalete gitmeli miydim? Çişim gelmişti. Ne yapacağımı bilmiyordum. Yapacak bir şey yoktu. Gizlice bir köşeye çişimi ettim. Şırr. Çişin çıkardığı sestem rahatsız oldum. Acaba duyan oldu mu? Bir süre bekledim, yatağıma girdim." Yazar için şaşkınlık hissi alışkın olduğu kendi odasında bile peşini bırakmamaktadır. "Bu koşullar altında ben kendimi yalnız başıma bir otel odasında buluyorum. Beni kim getirdi buraya? Ben nerede çişimi yapacağım? Lazımlık nerede? Tuvalet nerede? Bastonum nerede? Onu da kaybettim, kendimi de"

Gizlenme İsteği/ Aidiyet Sorunu Yazar, kendisine ait olan ortamlarda bile, yaşadığı aidiyet sorunu neticesinde gizlenme arzusundadır. "Salonun dışarı açılan pencerelerinden birine gittim, dışarıya doğru baktım. Dışarıda sabahın ışıkları yeni yeni parlarken sokakların lambaları da yandı. Aynı tanıdık binalar oradaydı. Ben aşağı inip de bunları iyice incelemek istediğim zaman yok oluyorlardı. Bunu anlayamıyordum. Burada yine binalar, evler vardı ve hepsinin lambaları yanıyor. Kimsenin kendini saklamak gibi bir kaygısı yoktu benden başka. Arada bir kamyonlar, otobüsler geçiyordu büyük gürültülerle. Odada içlerinde tanıdığım biri vardı. Asistanım Burak. Ona bakıyordum. Karşımda birisinden saklanan başka biri gibi duruyordu."

Mükemmeliyetçi Yazar, yaptığı eylemlerin hepsinde en iyiyi arzulamaktadır. Bu yüzden eserinde doyurucu ve az olanı tercih etmiştir. "Nuruosmaniye'den Kapalıçarşı'ya giderken bir lokanta vardı. Bursa Gül Lokantası. Lokantadaki garsonlar 'kanarya, kanarya' diye bağırlardı. Kanarya, sarı rengi yüzünden kuru fasülyayai simgelerdi. İnsanlar daha ucuz olsun diye az pilav ve az kuru yerd. Böylece yarı fiyatına bir öğün yemek çıkmış olurdu. Az Roman deyince bizim de aklımıza buradaki azlık geliyor. Lokantanın duvarında büyük harflarla şu

yazılıydı: İNSAN ALDANIR, MİDE ASLA. Rusla 114. elementi de buldular. Bu elementin yaşam süresi 30 saniyeymiş. Buna da az element adını verebiliriz. Ayrıca Ruslar geceleri ayna ile dünyayı aydınlatma projesi üzerinde çalışıyorlar. Bu da az çaba değil doğrusu. Amacımız seri polisiye yazmak olabilirdi. Kıyak dostum Burak seri bir yaza ben de polisiye bir bozar olabilirdim ve ortalığı iyice tozatabilirdik. Bu arada nasibimize düşen uzun bacaklı Rus ajan kızlarıyla düşüp kalkar ve ünümüze ün katardık. Bun u yapmadık, Az roman'ı ve az pilavı tercih ettik. Çünkü mide hiç aldanmaz ama insan hep aldanır. Özellikle gurmeler ve filozoflar, midenin ve insanın bu hassasiyetini çok iyi kavramışlardır.”

Gerçekçi Yazar nadiren de olsa gerçekçi olma, gerçeğe ulaşma yaklaşımları sergiler. “İnsan sorabilir 'Gerçeklere ulaşıp da ne yapacaksın be adam?' Gerçeklere ulaşınca kazık keseceğiz. Gerçek olmayan imgelerle karşılaşacağız. Bu ağırlığı taşıyamayacağız.”

Şüpheli Yazar, çevresindekilerin kendisine tuzak kurduklarının düşüncesiyle şüpheli yaklaşımlarda bulunur. “Bu tuzaklardan kurtulmak için uzun bir yol yürüdüm. Büyük bir bahçeden geçerek arka kapıdan yeniden binaya girdim. Başka bir binaydı bu ama bir yandan da beni eski evime, eski yapıma karıştırmak ve ona orada bir biçim vermek için uğraşılıyor gibiydi.”

Paranoyak Yazar, olmayan olayları ve insanları kurgular. Zihninde olaylar yaratır ve zarar gördüğünü düşünür. “Uzaylılar ya da Almanlar, neyim varsa çaldılar, soyup soğana çevirdiler beni. Öncelikle sikke koleksiyonum yok oldu. Buna John Ash çok üzüldü. Bu koleksiyonu değişik yönden John Ash'in kendisi gerçekleştirmek istiyordu. Ona fırsat bırakmadılar. John Ash eski paraların üzerindeki kral resimlerini ve kabartmalarını inceleyip irdeleyerek bunların barbar olup olmadıklarını yüzlerine bakarak anlıyordu. Tabi bu anlama tam ve kesin bilimsel bir anlama değil. Öznel bir yaklaşım. Bu açıdan ben de böyle bir girişimde bulunabilirdim. Fırsat bırakmadılar. Koleksiyonumu çaldılar.”

Karamsar Yazar, karamsar bir ruh hali içindedir, bu yönüyle çevresi tarafından eleştirilir. “Perihan beni eleştirmeye devam ediyor karamsarlık konusunda. Dünyada herkesi karatmak için elimden gelen şeyi yapıyordum. İnsanları karamsarlığa ve kötümserliğe itiyordum. Oysa bu yanlış bir davranışmış. Karamsarlık insanı karartıyormuş. Bu yüzden de insanlar kötü şeyler düşünmeye başlıyorlarmış. Her şeyin kötü tarafını görmüşüm. Her olayın kötü tarafına bakarmışım. Tüm medya yayınlarını böyle karamsarlıkla değerlendirmişim.”